

Člověk a společnost

Předmět: Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a společnost vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Dále směřuje žáky k tomu, aby poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech – vývoj společnosti, společenské jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu, utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjení vědomí k EU aj.

Důležitou součástí je vzdělávání v oblasti prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není uzavřená minulost a historické problémy jsou konkretizovány na regionálních dějinách.

Podmínkou úspěšného vzdělávání je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. Tím dochází k propojení vzdělávací oblasti s reálným životem.

2. stupeň ZŠ

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Na 2. stupni základního vzdělávání je výuka dějepisu zaměřena na konání člověka v minulosti a seznámení s důležitými historickými událostmi, významnými osobnostmi regionálních i národních dějin, formuje vědomí příslušnosti k vlastnímu národu. Důležité je poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti. Informuje o způsobu života lidí v sousedních zemích Evropy. Rozvíjí schopnost pozorovat, analyzovat, srovnávat, pojmenovávat jevy a děje a vyprávět o nich. Učí používat získané vědomosti v praktických činnostech. Je rozdělen na 8 tématických okruhů:

- 1. Člověk v dějinách** – význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách, historické prameny
- 2. Počátky lidské společnosti** – člověk a lidská společnost
- 3. Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury** – nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz, antické Řecko a Řím, střední Evropa a její styky

s antickým Středomořím

4. **Křesťanství a středověká Evropa** – nový etnický obraz Evropy, utváření států a jejich specifický vývoj ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu, islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci), Velká Morava a český stát (vývoj a postavení v Evropě), křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy, středověk, středověká kultura (románské a gotické umění a vzdělanost)
5. **Objevy a dobývání** - renesance, humanismus, husitství, reformace, zámořské objevy a počátky dobývání světa, 15. - 18.století (český stát a velmoci), baroko, osvícenství
6. **Modernizace společnosti** – Velká francouzská revoluce a napoleonské období) vliv na Evropu a svět), vznik USA, industrializace, utváření novodobého českého národa, revoluce 19. Století, politické proudy, politické strany, konflikty mezi velmocemi, kolonialismus, různorodost kultury
7. **Moderní doba** – 1. Světová válka, politické uspořádání Evropy, USA a její úloha ve světě, vznik ČSR, 20. a 30. Léta (politická, hospodářská situace, totalitní systémy (důsledky pro ČSR a svět), 2. světová válka, holocaust
8. **Rozdělený a integrující se svět** – studená válka, země východního bloku, Československo od únorového převratu do roku 1989, vznik ČR 1993, Mimoevropský svět (rozpad koloniálního systému), problémy současnosti, věda a technika, vzdělávání, sport, zábava

Učivo uvedené v učebních osnovách je v rámci školy závazné. Zařazení rozšiřujícího učiva zvaží vyučující s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální potřeby žáků.

Do výuky jsou průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Přínos těchto průřezových témat k rozvoji osobnosti žáka je uplatňován průběžně pomocí následujících tematických okruhů:

Osobnostní a sociální výchova (OSV): Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání; Kreativita;

Výchova demokratického občana (VDO): Občan, občanská společnost a stát, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, Formy participace občanů v politickém životě

Multikulturní výchova (MKV): Etnický původ

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS): Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané

Environmentální výchova (EV): Vztah člověka k prostředí; Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Mediální výchova (MV): Tematické okruhy receptivních činností – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Časové vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dějepis se realizuje v 6. - 9. ročníku 2. stupně ZŠ v této hodinové dotaci:

	2. stupeň				
Ročník	6.	7.	8.	9.	
Počet hodin	2	2	2	2	

Organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dějepis je vyučován v kmenových učebnách, v odborné učebně digitálních technologií, mimo školu na odborných exkurzích a tematických zájezdech. Standardní délka vyučovací hodiny je 45 minut.

Během výuky dějepisu jsou žákům nabízeny rozšiřující aktivity: soutěže, programy podporující zájem žáků o dějepis (interaktivní výstavy, exkurze, krátkodobé projekty apod.).

Výchovné a vzdělávací strategie

Vzděláváním žáků v dějepise lze významně přispět k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků. Učitelé k tomu používají následující postupy, metody a formy práce:

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a třídění z různých zdrojů a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- učí žáky pracovat s obecně užívanými termíny, sestavuje je do logických celků s porozuměním pro jejich dobovou podmíněnost
- učí žáky propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy
- předkládá žákům praktické příklady s historickou tematikou a s tématy současnosti a vysvětluje na nich smysl a cíl učení

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- podporuje samostatnost, tvořivost, logické myšlení a práci v týmu
- nabízí žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z oblasti lidské činnosti
- učí žáky využívat metody analýzy, brainstormingu
- vytváří podnětné situace, které žáky vedou k tomu, aby o daném problému přemýšleli, řešili jej a zaujali kritický postoj k historickým skutečnostem
- učí žáky srozumitelně vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhého, jak přijat konstruktivní kritiku

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- důslednou kontrolou podporuje u žáků dodržování pravidel, vyžaduje prezentaci výsledků žákovi práce s využitím komunikačních dovedností
- cíleně využívá příležitosti k tomu, aby se žáci vyjadřovali srozumitelně verbálně i písemně
- vede žáky ke srozumitelné formulaci svých myšlenek a názorů
- učí žáky naslouchat druhým, zapojovat se do diskuze, obhajovat svůj názor, uvažovat o alternativních řešeních

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny
- organizuje vyučovací hodiny tak, aby v případě, že zadanou úlohu žáci rychle vyřeší, nabídli svoji pomoc pomalejšímu spolužákovi
- učí ohleduplnému a uctivému jednání s druhými lidmi (poskytnout nebo požádat o pomoc)
- vede žáky ke vzájemnému respektu a oceňování práce druhých
- učí žáky netolerovat projevy xenofobie, rasismu, nacionalismu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- povzbuzováním a odpovídajícím hodnocením učí žáky rozumět základním lidským právům, znát existenci zákonů a jejich funkci a postihy při jejich porušení

- vede žáky ke kladnému vztahu ke svému okolí a kulturnímu dědictví národa, ochraně státu a státních symbolů, podporuje u žáků vlastenectví
- vede žáky ke kultivaci historického vědomí jedince, k uchování historické paměti
- vede žáky k chápání a uvědomování si práv a povinností především formou diskusí, rozhovorů a her
- umožňuje aktivně se zapojovat do kulturních akcí a života obce

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- důkladným procvičováním a důslednou kontrolou vede žáky ke kladnému vztahu k práci (samostatné i týmové)
- vede žáky ke správnému a bezpečnému užívání digitálních nástrojů
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozborem vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů
- doporučuje žákům využívat různé zdroje informací a učí je hodnotit výsledky své i cizí práce z hlediska kvality
- umožňuje žákům organizovat akce pro jiné třídy, rodiče a veřejnost

2.stupeň
Ročník: šestý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠIŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
ČLOVĚK V DĚJINÁCH				
D-6-1-01;02	<ul style="list-style-type: none"> • Uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků • Uvede zdroje historických pramenů • Dokáže pojmenovat instituce, kde jsou fakta shromažďována • Orientuje se na časové ose a v historické mapě, umí řadit hlavní historické epochy v chronologickém sledu • Rozliší rok, století, tisíciletí, počítání před naším letopočtem a našeho letopočtu 	<ul style="list-style-type: none"> • Význam zkoumání dějin • Získávání informací o dějinách • Historické prameny • Historický čas a prostor • Orientace v dějepisném atlase, mapě 	VDO – výchova demokratického občana v rámci třídního kolektivu	<p>Z – světové strany, světadíly, orientace na mapě</p> <p>Základní historická literatura Práce historika Regionální muzea, knihovny, galerie, archiv</p>
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI				
D-6-2-01;02;03	<ul style="list-style-type: none"> • Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu • Objasní význam zemědělství, dobytkařství • Objasní význam zpracování kovů pro lidskou společnost • Uvede příklady archeologických 	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a lidská společnost v pravěku • Vývoj člověka – lovec, zemědělec, řemeslník • Vývoj náboženských představ • Faktory, které ovlivnili vývoj společnosti – poloha, podnebí.... 	<p>MV- lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>EV – základní podmínky života</p>	VV- pravěké malby

	kultur na našem území v jednotlivých obdobích	<ul style="list-style-type: none"> • Doba kamenná • Doba bronzová a železná 		
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY				
D-6-3-01;02;03;04	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlí rychlejší vývoj nejstarších starověkých civilizací na základě přírodních podmínek • Uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví • Demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury • Uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislosti s judaismem • Umí vyprávět o jednotlivých etapách řeckých a římských dějin • Pokusí se porovnat formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech, vysvětlí podstatu antické demokracie • Dokáže porovnat barbarské civilizace se světem antiky • Uvědomuje si rozdílný vývoj v různých částech Evropy 	<ul style="list-style-type: none"> • Starověké civilizace – Mezopotámie, Egypt, Čína, Indie • Kulturní odkaz nejstarších starověkých civilizací • Antické Řecko a Řím – Athény, Sparta • Alexandr Veliký • Království, republika, císařství • Střední Evropa a její styky s antickým Středomořím 	VMEGS –jsme Evropané VDO – občan, občanská společnost a stát, principy demokracie	VV-řecké a římské umění Čj – řecké báje a pověsti, římské báje, řečnictví Rozšiřující učivo: Krétská a mykénská kultura Řecká a helénistická kultura – hlubší seznámení Osobnosti řeckých dějin Historické památky

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

1.Člověk v dějinách

D-6-1-01p chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti

2. Počátky lidské společnosti

D-6-2-01p rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí

D-6-2-01p popíše podle obrázků pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty

3. Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury

D-6-3-01p uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států

D-6-3-03p, D-6-3-04p popíše život v době nejstarších civilizací

2.stupeň

Ročník: sedmý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠIŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA				
D-7-4-01;02;03;04;05	<ul style="list-style-type: none"> • Popíše podstatnou změnu evropské situace po příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států • Porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti • Vymezí úlohu víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám • Objasní situaci Velkomoravské říše, vývoj českého státu, snaží se pochopit evropské souvislosti • Charakterizuje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti • Uvede příklady románské a gotické kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • Nový etnický obraz Evropy – stěhování národů • Utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj • Islám, islámská říše ovlivňující Evropu – Arabové a Turci • Křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy • Velká Morava a český stát – vývoj a postavení v Evropě • Struktura středověké společnosti • Románské a gotické umění-kultura středověké společnosti 	<p>MKV – etnický původ</p> <p>VMEGS jsme Evropané</p> <p>ORV – národ, vlast čeští církevní patroni</p>	<p>VV – byzantské a arabské umění, románské a gotické umění</p> <p>Čj – první písemné památky, kroniky a pověsti</p> <p>Dějiny regionu ve středověku Významné osobnosti českých a evropských dějin</p>
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY.				
D-7-5-01;02;03;04;	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlí znovu zrození antického ideálu člověka 	<ul style="list-style-type: none"> • Renesance, humanismus • Husitství 	<p>VDO</p> <p>MKV-lidské vztahy, princip</p>	<p>Rozšiřující učivo: Historie</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Objasní nepořádky v církvi, pokusí se vysvětlit Husovy reformní myšlenky, shromáždí poznatky o válkách s křižáky, husitské vojenství, vymezení význam husitské tradice pro český politický a kulturní život • Objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center, • Popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> • Český stát v období poděbradském a jagellonském • Reformace a jejich šíření Evropou • Zámořské objevy a počátky dobývání světa • 	sociálního smíru a solidarity	vybraných států Historie regionu Osobnosti našich, evropských a světových dějin
--	--	---	-------------------------------	---

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák:

1. Křesťanství a středověká Evropa

D-7-4-03p uvede první státní útvary na našem území; uvede základní informace z období počátků českého státu

D-7-4-04p popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti; charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí

D-7-4-05p rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské; uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu

2. Objevy a dobývání, počátky nové doby

D-7-5-03p popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu

D-7-5-04p; D-7-5-05p uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období

2.stupeň

Ročník: osmý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠIŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY				
D-8-5-05;06;07	<ul style="list-style-type: none"> • Objasní postavení českého státu uvnitř habsburské monarchie • Objasní příčiny vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky • Na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus • Rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek 	<ul style="list-style-type: none"> • Vznik habsburské monarchie • Třicetiletá válka • Historie a státní zřízení ve Francii, Anglii, Rusku a habsburské říši • Barokní kultura a osvícenství 	VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	VV,HV, ČJ – baroko Rozšiřující učivo: Historie vybraných států Historie regionu Osobnosti našich, evropských a světových dějin
MODERNIZACE SPOLEČNOSTI				
D-8-6-01;02;03;04;05;06	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti • Objasní souvislosti mezi událostmi VFR a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých 	<ul style="list-style-type: none"> • Industrializace a její důsledky pro společnost • Sociální problémy 18. a 19. Století • Velká francouzská revoluce a napoleonské období – vliv na Evropu a svět • Vznik USA 	VDO – občan, občanská společnost a stát VMEGS – jsme Evropané	ČJ-národní obrození

	<p>společenských struktur v Evropě na straně druhé</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizuje jednotlivé politické proudy • porovná utváření novodobého českého národa v souvislosti s evropskými a světovými událostmi a charakterizuje požadavky sociálních skupin v revoluci • Vymezí rozdílné tempo modernizace v Evropě a ve světě, soupeření mezi velmocemi a význam kolonií 	<ul style="list-style-type: none"> • Národní hnutí velkých a malých národů, utváření novodobého českého národa • Revoluce 19. Století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů • Politické proudy, ústava, politické strany, občanská práva • Kulturní rozrůzněnost doby, konflikty mezi velmocemi, kolonialismus 		
--	--	--	--	--

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák:

1. Objevy a dobývání, počátky nové doby

D-8-5-03p popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu

D-8-5-04p; D-7-5-05p uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období

2. Modernizace společnosti

D-8-6-03p uvede základní historické události v naší zemi v 19.století, vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19.století

D-8-6-04p rozlišuje rozdíly ve způsobu života společnosti jednotlivých historických etap

2.stupeň

Ročník: devátý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠIŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
MODERNÍ DOBA				
D-9-7-01;02;03;04;05	<ul style="list-style-type: none"> • Na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a důsledky • Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů • Zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí • Charakterizuje totalitní systémy, příčiny nastolení a důsledky existence pro svět • Rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu • Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv 	<ul style="list-style-type: none"> • 1. Světová válka –příčiny, vznik, politické, sociální a kulturní důsledky • Nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě • Vznik ČSR – hospodářský vývoj, sociální a národnostní problémy • 20. a 30. léta – mezinárodně politická a hospodářská situace • Totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro ČSR a svět • 2. světová válka – příčiny a vznik • Holocaust • Situace v našich zemích – domácí a zahraniční odboj • Důsledky války – politické, ekonomické mocenské 	<p>VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MKV-etnický původ OSV-mezilidské vztahy</p> <p>VMEGS- jsme Evropané</p>	<p>Rozšiřující učivo: Postavení českých zemí v rámci Rakousko-Uherska Vývoj v Československu Významné události a osobnosti 20. století Náboženství Umělecké proudy Rozvoj vědy a techniky Mezinárodní vztahy</p>

ROZDĚLENÝ A INTEGROVÁNÍ SVĚT

D-9-8-01;02;03;04	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa • Uvede příklady střetávání obou bloků • Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce • Prokáže základní orientaci v problémech současného světa • Posoudí postavení rozvojových zemí • Prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	<ul style="list-style-type: none"> • Studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi • Politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření • Vnitřní situace v zemích východního bloku • Československo od únorového převratu 1948 do r. 1989, vznik ČSR – 1993 • Rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět • Problémy současnosti • Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje, sport, zábava 	MV – vliv médií	
--------------------------	--	---	-----------------	--

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

1.Moderní doba

D-9-7-01p; D-9-7-03p; D-9-7-04p; uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. Světové války

D-9-7-01p; D-9-7-05p uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky

2.Rozdělený a integrující svět

D-9-8-01p; D-9-8-02p popíše průběh a důsledky 2. Světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě

D-9-8-04p chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti

Člověk a společnost

Předmět: Občanská a rodinná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a společnost vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Dále směřuje žáky k tomu, aby poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech – vývoj společnosti, společenské jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu, utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjení vědomí k EU aj.

Důležitou součástí je vzdělávání v oblasti prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Podmínkou úspěšného vzdělávání je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. Tím dochází k propojení vzdělávací oblasti s reálným životem.

2. stupeň ZŠ

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Na 2. stupni základního vzdělávání je výuka občanské a rodinné výchovy zaměřena na vytváření orientace žáků v sociální realitě a jejich začleňování do společenských vztahů. Vede žáky k sebepoznávání a poznávání osobnosti druhých lidí, jejich jednání v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině i širších společenstvích, s hospodářským životem, činností institucí a orgánů, s možnostmi zapojení do občanského života. Vede žáky k respektu a uplatňování mravních principů a pravidel soužití, k přebírání zodpovědnosti za své názory, chování, jednání i jejich důsledky. Motivuje je k vlastní účasti na demokratické společnosti. Výchova přináší základní poznání o významu duševního i tělesného zdraví i k dovednostem při poskytování první pomoci (odmítání škodlivých látek, prevence úrazů, zvládnutí chování při mimořádných událostech). Rozšiřuje své poznatky o přírodě, rodině, škole, společenství vrstevníků v souvislosti se sociálním, psychickým a fyzickým zdravím. Orientuje se v základních otázkách sexuality a odpovědného sexuálního chování. Učí se používat získané vědomosti v praktických činnostech. Je rozdělena na 5 tématických okruhů:

1. Člověk ve společnosti – naše škola, obec, region, kraj, vlast, kulturní život, lidská setkání a vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití

2. **Člověk jako jedinec** (součástí jsou témata výchovy ke zdraví) – podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj, vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, hodnota a podpora zdraví, osobnostní a sociální rozvoj
3. **Stát a hospodářství** – majetek, vlastnictví, peníze, výroba, obchod, služby, principy tržního hospodářství
4. **Stát a právo** – právní základy státu, státní správa a samospráva, principy demokracie, lidská práva, právní řád České republiky, protiprávní jednání, právo v každém životě
5. **Mezinárodní vztahy, globální svět** – evropská integrace, mezinárodní spolupráce, globalizace

Učivo uvedené v učebních osnovách je v rámci školy závazné. Zařazení rozšiřujícího učiva zvaží vyučující s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální potřeby žáků.

Do výuky jsou průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Přínos těchto průřezových témat k rozvoji osobnosti žáka je uplatňován průběžně pomocí následujících tematických okruhů:

Osobnostní a sociální výchova (OSV): Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání; Kreativita;

Výchova demokratického občana (VDO): Občan, občanská společnost a stát, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, Formy participace občanů v politickém životě

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS): Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané

Multikulturní výchova (MKV): Kulturní diference, princip sociálního smíru a solidarity, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita současného světa

Environmentální výchova (EV): Vztah člověka k prostředí; Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Ekosystémy

Mediální výchova (MV): Tematické okruhy receptivních činností – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Časové vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Občanská a rodinná výchova se realizuje v 6. - 9. ročníku 2. stupně ZŠ v této hodinové dotaci:

	2. stupeň				
Ročník	6.	7.	8.	9.	
Počet hodin	2	2	2	1	

Organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Občanská a rodinná výchova je vyučován v kmenových učebnách, v odborné učebně digitálních technologií, mimo školu na odborných exkurzích a tematických zájezdech. Standardní délka vyučovací hodiny je 45 minut.

Během výuky občanské a rodinné výchovy jsou žákům nabízeny rozšiřující aktivity: soutěže, programy podporující zájem žáků o občanskou a rodinnou výchovu (interaktivní výstavy, exkurze, besedy s odborníky – Policie ČR, kurátoři OSPOD aj., krátkodobé projekty).

Výchovné a vzdělávací strategie

Vzděláváním žáků v občanské a rodinné výchově lze významně přispět k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků. Učitelé k tomu používají následující postupy, metody a formy práce:

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- učí žáky pracovat s obecně užívanými termíny, sestavuje je do logických celků s porozuměním pro jejich dobovou podmíněnost
- učí žáky propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společnost
- předkládá žákům informační zdroje s tematikou zdraví člověka a vede je k jejich využívání, k pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní a sociální pohody
- formou her a dotazníků vede žáky k sebehodnocení a umožňuje jim ve vhodných případech realizovat vlastní nápad a náměty

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- podporuje samostatnost, tvořivost, logické myšlení a práci v týmu
- nabízí žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z oblasti lidské činnosti
- učí žáky využívat metody analýzy, brainstormingu
- vytváří podnětné situace, které žáky vedou k tomu, aby o daném problému přemýšleli, řešili jej a byli zodpovědní za svá rozhodnutí
- učí orientaci v názorech na to, co je zdravé a zdraví prospěšné, co zdraví ohrožuje a poškozují
- učí žáky srozumitelně vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhého, jak přijat konstruktivní kritiku

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- důslednou kontrolou podporuje u žáků dodržování pravidel, vyžaduje prezentaci výsledků žákovi práce s využitím komunikačních dovedností
- cíleně využívá příležitosti k tomu, aby se žáci vyjadřovali srozumitelně verbálně i písemně
- vede žáky ke srozumitelné formulaci svých myšlenek a názorů, učí rozvíjet slovní zásobu o termíny a názvosloví z oblasti zdravotní a občanské
- učí netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků i zaměstnanců školy
- podporuje společnými akcemi přátelskou komunikaci mezi žáky různých věkových kategorií
- připravuje žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- učí uplatňovat bezpečné a odpovědné sexuální chování s ohledem na zdraví a etické partnerské vztahy
- učí žáky naslouchat druhým, zapojovat se do diskuze, obhajovat svůj názor, uvažovat o alternativních řešeních

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny
- organizuje vyučovací hodiny tak, aby v případě, že zadanou úlohu žáci rychle vyřeší, nabídli svoji pomoc pomalejšímu spolužákovi
- učí ohleduplnému a uctivému jednání s druhými lidmi (poskytnout nebo požádat o pomoc)
- vede žáky ke vzájemnému respektu a oceňování práce druhých
- učí žáky netolerovat projevy xenofobie, rasismu, nacionalismu

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- povzbuzováním a odpovídajícím hodnocením, formou sezení v kruhu, diskusí a her učí žáky rozumět základním lidským právům, znát existenci zákonů a jejich funkci a postihy při jejich porušení
- vede žáky ke kladnému vztahu ke svému okolí a kulturnímu dědictví národa, ochraně státu a státních symbolů, podporuje u žáků vlastenectví, úctu k etnikům
- pomocí projektů vede žáky k aktivnímu zapojování do činnosti podporující zdraví
- vede žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích a poskytování první pomoci
- umožňuje aktivně se zapojovat do kulturních akcí a života obce

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- důkladným procvičováním a důslednou kontrolou vede žáky ke kladnému vztahu k práci (samostatné i týmové), přizpůsobováním se různým pracovním podmínkám, ve kterých chrání zdraví své i druhých
- Vede žáky k sebepoznání, k rozpoznání svého nadání a k rozhodování se o dalším profesním zaměření
- vede žáky ke správnému a bezpečnému užívání digitálních nástrojů
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozborem vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů
- doporučuje žákům využívat různé zdroje informací a učí je hodnotit výsledky své i cizí práce z hlediska kvality
- umožňuje žákům organizovat akce pro jiné třídy, rodiče a veřejnost

2.stupeň
Ročník: šestý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI				
ORV-6-1-01;02;06;07;08;10	<ul style="list-style-type: none"> • objasní účel důležitých symbolů státu a způsoby jejich používání • Posoudí na příkladech a doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci • Respektuje pravidla soužití a zaujímá postoj k plnění práv a povinností žáků • Zná význam a činnost žákovské samosprávy • Chápe důležitost vzdělání pro život • Zná důležité instituce, respektuje pravidla chování při komunikaci v různých institucích • Umí uvést památná místa obce a regionu, vysvětlí k jakým osobnostem či událostem se vážou • Chová se šetrně ke kulturním památkám a přírodním objektům 	<ul style="list-style-type: none"> • Naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly, státní svátky, významné dny • Naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společenská pravidla a normy, vklad do vzdělání pro život • Pravidla ve třídě • Naše obec, region, kraj – důležité instituce, památná místa, významní rodáci, místní tradice, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku 	<p>VDO – Občan, občanská společnost a stát</p> <p>EV- ekosystémy</p> <p>Výchova ke zdraví</p>	<p>Spolupráce s orgány v obci</p> <p>Účast žáků na životě školy a obce</p> <p>Životní prostředí v obci, podílení se na návrzích řešení ekologických problémů</p>

		<p>potravy (anorexie, bulimie),</p> <ul style="list-style-type: none"> • tělesná a duševní hygiena, • režim dne • Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence – auto-destruktivní závislosti – návykové látky (alkohol, kouření, drogy); skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita • Bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích • Osobnostní a sociální rozvoj – morální rozvoj, mezilidské vztahy, komunikace a kooperace 		
--	--	--	--	--

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

1.Člověk ve společnosti

ORV-6-1-06p – v modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí

ORV-6-1-07p – respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití; uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem

ORV-6-1-08p - rozpozná hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým lidem; respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

2. Člověk, stát a právo

ORV- 6-4-05p – na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu, uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele

Výchova ke zdraví:

VZ-6-1-07p – dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování

VZ-6-1-08p – svěří se se zdravotním problémem

VZ-6-1-13p – dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her; uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy

VZ-6-1-15p – uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla

2. stupeň
Ročník: sedmý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI				
ORV-7-1-01;02;06;07;08;09;10	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasní rozdíl pojmů vlastenectví a nacionalismus, doloží na příkladech • Zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje • Vysvětlí význam symbolů našeho státu a uvede příklady příležitostí, kdy se používají • Zná a chápe význam památných míst, osobností, význam svátků a dnů • Respektuje odlišné projevy kultur a kulturní zvláštnosti • Zhodnotí přínos kulturních institucí pro život lidí • Na příkladech popíše vliv médií, propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí • Zaujímá aktivní postoj proti projevům lidské nesnášenlivosti, respektuje zvláštnosti a odlišnosti lidí, zájmy, myšlení, způsoby chování lidí 	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturní život – hodnoty, tradice, instituce, masová kultura, masmédia, prostředky masové komunikace • Lidská setkání – lidská solidarita, postavení mužů a žen, přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost, nerovnost • Vztahy mezi lidmi – osobní, neosobní, mezilidská komunikace, konflikty ve vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti • Zásady lidského soužití – morálka, mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování, dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí 	<p>MKV – etnický původ, kulturní diference , lidské vztahy, princip soc. smíru a solidarity</p> <p>VMEGS - jsme Evropané; Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět;</p> <p>OSV – Osobnostní rozvoj, Sociální rozvoj Mezilidské vztahy</p>	

<p>VZ-6-1- 07;09;08;09;1 0;11;12;13;15</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Zdravý způsob života a péče o zdraví – zásady zdravého stravování, poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie), • tělesná a duševní hygiena, • režim dne • Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence – auto-destruktivní závislosti – návykové látky (alkohol, kouření, drogy); skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita • Bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích • Osobnostní a sociální rozvoj – morální rozvoj, mezilidské vztahy, komunikace a kooperace • Změny v životě člověka a jejich reflexe (dětství, puberta, dospívání); sexuální dospívání a reprodukční zdraví 	<p>Výchova ke zdraví</p>	
---	--	--	--------------------------	--

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

<p>ORV-7-3-01;02;03;04;05;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na příkladech rozlišuje a porovnává formy vlastnictví • Objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém chování • Popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým svěřeným majetkem • Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých směřuje své výdaje • Vysvětlí funkci bank • Rozlišuje a porovná úlohu výroby, obchodu a služeb • Vyloží podstatu fungování trhu 	<ul style="list-style-type: none"> • Majetek a vlastnictví – formy vlastnictví • Hmotné a duševní vlastnictví a jejich ochrana • Hospodaření s penězi, majetkem 	<p>Výchova ke zdraví</p> <p>MV: Kritické vnímání médií Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Multikulturní výchova (MKV): -Kulturní diference, princip sociálního smíru a solidarity, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita současného světa</p>	
<h3>MEZINÁRODNÍ VZTAHY A GLOBÁLNÍ SVĚT</h3>				
<p>ORV-7-01;02;04</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů uplatňování • Uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích • Uvede příklady globalizace, porovná 	<ul style="list-style-type: none"> • Evropská integrace – podstata, význam, výhody • Evropská unie • Mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody • Významné mezinárodní organizace RE, NATO, OSN aj. 	<p>VMEGS - jsme Evropané; Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět;</p> <p>MV: Kritické vnímání médií Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>MKV: Kulturní diference, princip sociálního smíru a solidarity, Lidské vztahy,</p>	

	jejich klady a zápory, globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj názor		Etnický původ, Multikulturalita současného světa	
--	--	--	--	--

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

1. Člověk ve společnosti

ORV-7-1-03p – přistupuje kriticky k projevům vandalismu

ORV-7-1-08p- rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům; respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

3. Člověk, stát a hospodářství

ORV-6-3-02p - stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků; sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů

ORV-6-3-03p – ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet

ORV-6-3-04p – uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům

5. Mezinárodní vztahy, globální svět

VO-9-5-01p - uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

VO-9-5-01p, VO-9-5-02p - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy

Výchova ke zdraví:

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

VZ-9-1-01p - chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny

VZ-9-1-03p - uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím

VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p - respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví

VZ-9-1-05p - projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy

VZ-9-1-07p - dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování

VZ-9-1-08p - svěří se se zdravotním problémem

VZ-9-1-13p - dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her

VZ-9-1-13p - uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy

VZ-9-1-14p - zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí

VZ-9-1-15p - uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla

VZ-9-1-16p - chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel

2.stupeň

Ročník: osmý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY,
-------------------	---------------	-------	-------------------------------------	-----------------

Z RVP ZV	Žák:			ROZŠIŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
ČLOVĚK JAKO JEDINEC				
<p>ORV-8-2-01;02;03;04</p> <p>VZ-6-1-01;02;03;04;05;06;07;09;08;09;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Respektuje pravidla soužití, pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů • Dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka • Umí vyhledat odbornou pomoc sobě i druhým, posoudí a rozpozná krizové situace (týrání, šikana, zneužívání aj.) • Umí využít relaxační techniky k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresu • Projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí při mimořádných událostech a respektuje pokyny dospělých, rozumí integrovanému záchrannému systému • Umí poskytnout základní první pomoc • Zná vývojová stadia jedince, kultivovaně se chová k opačnému pohlaví, respektuje základní pravidla hygieny, přijímá odpovědnost za 	<ul style="list-style-type: none"> • Podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání, osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, vztahy ve dvojici • Charakter • Vrozené předpoklady, osobní potenciál • Vnitřní svět člověka – vnímání prožívání, poznávání, posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení, stereotypy v posuzování druhých lidí • Osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvíjení • Změna v životě člověka a jejich reflexe (dětství, puberta, dospívání, sexuální dospívání a reprodukční zdraví) 	<p>VMEGS - jsme Evropané; Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět;</p> <p>OSV: Osobnostní, sociální a morální rozvoj; Schopnosti poznávání; Kreativita</p> <p>Výchova ke zdraví</p>	

<p>10;11;12;13; 14;15</p>	<p>bezpečné sexuální chování, orientuje se v rozdílech sexuálního chování jednotlivců</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orientuje se v zákonech, které se vztahují na sexuální život jedince a v právní problematice zneužívání dítěte • Respektuje odlišné přístupy k sexualitě ovlivněné odlišnou kulturou a vírou • Uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými přenosnými a civilizačními chorobami, dokáže vyhledat odbornou pomoc <p>Vysvětlí na příkladech souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, podporuje zdravý životní styl a účastní se aktivně programů na podporu zdraví – ve škole, v obci</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence (stres a jeho vztah ke zdraví, civilizační choroby, auto-destruktivní závislosti, skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita, bezpečné chování, ochrana člověka za mimořádných událostí) • Osobnostní a sociální rozvoj – morální rozvoj, mezilidské vztahy, komunikace a kooperace • Hodnota a podpora zdraví (celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, podpora zdraví a její formy, podpora zdraví v komunitě) 		
<p>ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ</p>				
<p>ORV-8-3-04;08</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost 		
<p>ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO</p>				
<p>ORV-8-4-01;02;03;09;10;11</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu, státní občanství ČR • Ústava ČR 	<p>VDO – Občan, občanská společnost a stát; Principy demokracie, jako formy vlády a způsobu rozhodování;</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> • Složky státní moci, jejich orgány a instituce 	Formy participace občanů v politickém životě	
--	--	---	--	--

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

2. Člověk jako jedinec

VO-9-2-01p - chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním

VO-9-2-04p - formuluje své nejbližší plány

3. Člověk, stát a hospodářství

VO-9-3-04p - uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům

VO-9-3-07p - uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany

4. Člověk, stát a právo

VO-9-4-02p - uvede základní prvky fungování demokratické společnosti

VO-9-4-02p - chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy

VO-9-4-02p - uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání

VO-9-4-09p - uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků

VO-9-4-09p - vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu

VO-9-4-10p - rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy

VO-9-4-10p - v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

5. Mezinárodní vztahy, globální svět

VO-9-5-01p - uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

VO-9-5-01p, VO-9-5-02p - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy

VO-9-5-06p - uvede příklady mezinárodního terorismu

Výchova ke zdraví:

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

VZ-9-1-01p - chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny

VZ-9-1-03p - uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím

VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p - respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví

VZ-9-1-05p - projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy

VZ-9-1-07p - dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování

VZ-9-1-08p - svěří se se zdravotním problémem

VZ-9-1-13p - dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her

VZ-9-1-13p - uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy

VZ-9-1-14p - zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí

VZ-9-1-15p - uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla

VZ-9-1-16p - chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel

2.stupeň

Ročník: devátý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ
----------------------------	---------------	-------	-------------------------------------	-----------------------------

	Žák:			UČIVO, POZNÁMKY
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ				
<p>ORV-9-3-01;02;03;</p> <p>VZ-6-1-01;02;03;04;05;06;07;08;09;10;11;12;13;14;15</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zná pojem osobnost a jeho jedinečnost • Chápe pojmy charakter, svědomí, egocentrismus, altruismus, egoismus • Je schopen přizpůsobit své chování a jednání, vnímá projevy záporných charakterových vlastností u sebe i druhých lidí • Projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> • Peníze – funkce a podoby peněz, formy placení, rozpočet rodiny, státu • Význam daní • Principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh, podstata fungování trhu, nejčastější právní formy podnikání • Výchova ke zdraví: • Změna v životě člověka a jejich reflexe (dětství, puberta, dospívání, sexuální dospívání a reprodukční zdraví) • Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence (stres a jeho vztah ke zdraví, civilizační choroby, auto-destruktivní závislosti, skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita, bezpečné chování, ochrana člověka za mimořádných událostí) • Osobnostní a sociální rozvoj – morální rozvoj, mezilidské vztahy, komunikace a 	<p>MKV-etnický původ</p> <p>OSV: Osobnostní, sociální a morální rozvoj</p> <p>VMEGS - jsme Evropané; Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět;</p> <p>Výchova ke zdraví</p>	

		<p>kooperace</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hodnota a podpora zdraví (celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, podpora zdraví a její formy, podpora zdraví v komunitě) 		
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO				
<p>ORV-9-4-01;02;03;04;05;06;07;08;09;10;11</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky • Je obeznámen s principem fungování státní moci • Objasní zřízení demokratického právního státu a jeho výhody • Vyloží smysl voleb a dopad jejich výsledků na život občanů • Posoudí význam ochrany lidských práv a svobod • Uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu • Respektuje základní právní normy našeho státu a uvědomuje si rizika jejich porušování • Uvede příklady práv a povinností, které vyplývají z důležitých právních vztahů – vlastnictví předmětu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Státní správa a samospráva a jejich úkoly • Principy demokracie – volby a volební systém, význam politického pluralismu, sociální dialog a jejich význam, význam a formy voleb do zastupitelstev • Právní řád ČR – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů, právní norma, předpis, publikování právních předpisů • Protiprávní jednání – pojem, postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost, porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu 	<p>MDV: Stavba mediálních sdělení</p> <p>VDO – Občan, občanská společnost a stát; Principy demokracie, jako formy vlády a způsobu rozhodování; Formy participace občanů v politickém životě</p>	

	pracovní poměr, manželství atd.	vlastnictví • Právo v každodenním životě – důležité právní vztahy a závazky, styk s úřady, význam právních vztahů		
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT				
ORV-9-5-01;02;03;04;05;06	<ul style="list-style-type: none"> • Uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a nedostatky • Má přehled o globálních problémech současnosti, popíše jejich příčiny a důsledky pro život lidstva, navrhuje řešení globálních problémů • Posoudí význam ekonomické, politické a bezpečnostní spolupráce mezi státy • Umí uvést významné mezinárodní organizace a společenství • Uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání 	<ul style="list-style-type: none"> • Globalizace – projevy, klady a zápory, významné globální problémy, způsoby jejich řešení 	<p>VMEGS. Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p> <p>EV: Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p> <p>MKV: Multikulturalita současného světa</p> <p>MDV: Role médií v politickém životě</p>	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

3.Člověk, stát a hospodářství

VO-9-3-02p - stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků

VO-9-3-02p - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi

VO-9-3-03p - ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet

VO-9-3-04p - uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům

4. Člověk, stát a právo

VO-9-4-02p - uvede základní prvky fungování demokratické společnosti

VO-9-4-02p - chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy

VO-9-4-02p - uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání

VO-9-4-04p - vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů

VO-9-4-05p - na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu

VO-9-4-05p - uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele

VO-9-4-08p - uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání

VO-9-4-09p - uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků

VO-9-4-09p - vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu

VO-9-4-10p - rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy

VO-9-4-10p - v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

5. Mezinárodní vztahy, globální svět

VO-9-5-01p - uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

VO-9-5-01p, VO-9-5-02p - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy

VO-9-5-06p - uvede příklady mezinárodního terorismu

Výchova ke zdraví:

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

VZ-9-1-01p - chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny

VZ-9-1-03p - uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím

VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p - respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví

VZ-9-1-05p - projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy

VZ-9-1-07p - dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování

VZ-9-1-08p - svěří se se zdravotním problémem

VZ-9-1-13p - dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her

VZ-9-1-13p - uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy

VZ-9-1-14p - zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí

VZ-9-1-15p - uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla

VZ-9-1-16p - chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel